

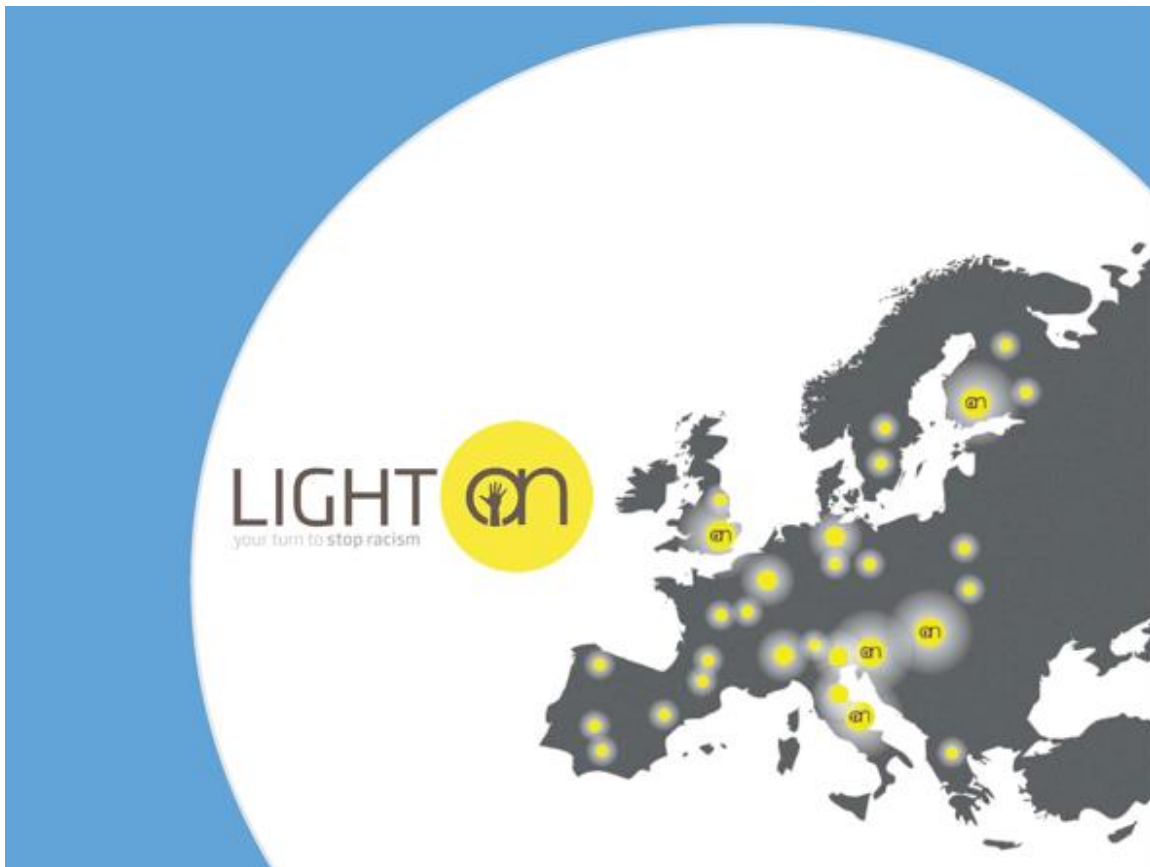

unieri
United Nations
Interregional Crime and Justice
Research Institute

Rahoitetaan Euroopan
Unionin perusoikeus- ja
kansalaisuus ohjelmasta

RASISMIN VASTAINEN TYÖKALUPAKKI

*LIGHT ON: Cross-community actions for combating the modern
symbolism and languages of racism and discrimination*

**LIGHT ON -projekti etsii ja hyödyntää yhteisöllisiä keinoja
puuttua rasismiin ja syrjinnän symboleihin puhetapoihin**

LIGHT ON -projekti

LIGHT ON -projekti, jota rahoitetaan Euroopan komission perusoikeus- ja kansalaisuusohjelmasta, etsii yhteisöllisiä keinoja puuttua rasismiin ja syrjinnän symboleihin ja puhetapoihin. Projektin tavoitteena on torjua rasismia ja siihen liittyviä kuvastoja ja käytänteitä sekä tarjota lainvalvonnan ammattilaisille käytännön työvälineitä, joiden avulla rasismia voi ennaltaehkäistä yhteisöllisesti.

Projektissa keskitytään ennen kaikkea vihapuheeseen, joka etenkin verkossa levitettynä on sekä tahallisen pelkistettyä että välittömästi tunnistettavaa. Se myös vaikuttaa merkittävästi ihmisten käyttäytymiseen.

Light On -projektin tavoitteena on:

- Haastaa rasismiin ja muukalaisvihan normaalisointi ja niiden hyväksyminen osaksi tavanomaista sosiaalista kanssakäymistä. Keinona käytetään tutkimusta, jossa paitsi jäljitetään rasismia sekä suoraan että epäsuoraan ilmaisevia kuvia, myös sitä, miten ihmiset näihin kuviin suhtautuvat.
- Tuottaa erityinen koulutuspaketti, joka voi vahvistaa ammattilaisten ja viranomaisten kykyä vastustaa viharikoksia ja syrjivää käyttäytymistä.
- Rohkaista ihmisiä raportoimaan tilanteista, joissa he joutuvat syrjinnän uhreiksi tai todistavat syrjivää käyttäytymistä.

Projektista saa lisätietoa osoitteista <http://www.lighton-project.eu/site/main/page/home> ja http://www.unicri.it/special_topics/hate_crimes/

DISCLAIMER

This toolkit has been produced with the financial support of the Fundamental Rights and Citizenship Programme of the European Commission.

The contents of this toolkit are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

The views expressed are those of the authors and do not necessarily reflect the views of the United Nations or the organizations with which the authors are affiliated.

Contents of this publication may be quoted or reproduced, provided that the source of information is acknowledged.

UNICRI would like to receive a copy of the document in which this publication is used or quoted.

The designation employed and presentation of the material in this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Secretariat of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

Työkalupakin tavoitteet

Yksi tämän työkalupakin päätavoitteista on parantaa ihmisten tietoisuutta visuaalisista ja sanallisista viharikoksista – erityisesti vihapuheesta. Tavoitteena on myös rikoksista viranomaisille tehtyjen ilmoitusten määrää. Julkaisu sisältää monia erilaisia välineitä. Perusidea on, että toimimalla samanaikaisesti kansalaisyhteiskunnan eri tasoilla voidaan vahvistaa laajemman ihmisjoukon tietoisuutta rasismista ja verkon vihapuheesta ja toisaalta kaikille yhtäläisistä perusoikeuksista.

Työkalupakki pyrkii siis tarjoamaan räätälöityjä välineitä, joilla halutaan voimauttaa lainvalvojia ja oikeusviranomaisia sekä rasismien ja vihapuheen uhreja tukevia oikeusalan ammattilaisia tunnistamaan visuaalisia ja sanallisia rasismitapauksia ja raportoimaan niistä.

Työkalupakki sisältää:

- a) Matkapuhelisovelluksen (apin) "LIGHT ON RACISM";
- b) Suuntaviivat lainvalvojille ja oikeusalan ammattilaisille;
- c) Uhreille ja todistajille tarkoitettut lomakkeet vihatapausten raportoimiseksi;
- d) Rasististen symboleiden ja kuvien visuaalisen tietokannan (sähköisessä versiossa);
- e) Rasististen ja muukalaisvihamielisten käsitteiden ja ilmaisujen hakemiston (sähköisessä versiossa).

a. Matkapuhelinsovellus "LIGHT ON RACISM"

Sovelluksen tavoitteena on rohkaista ihmisiä raportoimaan viharikostapauksista ja levittämään yleistä tietoisuutta rasistisesta vihapuheesta ja syrjinnästä. Työkalun on määrä antaa tavallisille ihmisille ja ammattilaisille selkeää ja helposti saatavilla olevaa tietoa rasismien ja muukalaisvihan visuaalisista ja sanallisista ilmenemismuodoista.

Appi koostuu **raportointi-, tiedonjako- ja lisätieto-osioista**.

Raportointi-osiossa uhrin ja todistajien voivat raportoida joko fyysisessä paikassa tai verkossa sattuneista vihatapauksista. On paljon tutkimustietoa siitä, että viharikoksista raportointi ei vastaa rikosten todellista määrää, tai että niistä raportoidaan vasta ehdottomassa kriisitilanteessa. Sovelluksen avulla ihmisiä halutaan kannustaa ilmoittamaan tapauksista välittömämmin ja nopeammin.

Appia testattiin UNICRI:n ja Italian syrjinnän vastaisen viraston UNARin yhteistyönä syys-joulukuussa 2014. Tänä aikana kaikki *apin* kautta lähetetyt raportit välitettiin suoraan UNARin yhteyskeskukseen, jonka vastuulla arvioida ne ja ottaa yhteyttä raportoijiin. Sovellukseen lisätään myös karttaulottuvuus, "Map of Hate", jonka avulla voi tarkastella, millä alueilla tavalliset ihmiset tai viranomaiset ovat mahdollisesti paremmin tietoisia vihatapausten raportoinnin tärkeydestä.

Sovelluksen **tiedonjako-osion** tavoitteena on tarjota lisätietoa vihapuheen ilmenemismuodoista. Tieto pohjautuu projektissa kerättyyn tietokantaan rasistisista käsitteistä ja ilmaisuista sekä erilaisista vihan symboleista.

Lisätieto-osio puolestaan sisältää niiden italialaisten viranomaisten yhteystiedot, jotka työskentelevät viharikosten parissa. Osiossa on myös tietoa Light On -projektista ja linkit neljän muun projektimaan (Iso-Britannian, Slovenian, Suomen ja Unkarin) vastaavien viranomaisten verkkosivuille.

b. [Suuntaviivat lainvalvojille ja oikeusalan ammattilaisille](#)

Suuntaviivojen tavoitteena on erilaisten indikaattoreiden avulla opastaa viranomaisia ja muita ammattilaisia viharikosten ja syrjivien käytäntöjen tunnistamisessa. Miten kuulustella uhreja, jotta saadaan olennaista ja tarkkaa tietoa? Mitkä ovat suurimmat juridiset haasteet tapauksen todistamisessa, vastuunmäärittämisessä ja tuotetun harmin arvioinnissa? Miten vihapuhetta voidaan tunnistaa ja miten siihen voidaan puuttua?

c. [Uhreille ja todistajille tarkoitetut lomakkeet vihatapausten raportoimiseksi](#)

Lomakkeita jaetaan projektimaissa kansalaisyhteiskunnan toimijoille, jotka työskentelevät rasismi- ja syrjintäkysymysten parissa, kuten pakolais- ja vähemmistöjärjestöille, kansalaisjärjestöille, ammattiliitoille, sosiaalipalveluille ja yhdenvertaisuuselimille. Lomakkeet ovat saatavilla kunkin maan omalla kielellä.

d. [Rasististen symboleiden ja kuvien visuaalinen tietokanta](#)

e. [Rasististen ja muukalaisvihamielisten käsitteiden ja ilmaisujen hakemisto](#)

SUUNTAVIIVAT LAINVALVOILLE JA OIKEUSALAN AMMATTILAISILLE

Esittely

- Lukuisat ihmisoikeusinstituutiot ja -organisaatiot pitävät syrjintää hyvin yleisenä Euroopassa.

Lähes viidennes eurooppalaisista (17%) ilmoittaa kokeneensa henkilökohtaisesti syrjintää tai häirintää; 13% sanoo kokeneensa syrjintää jollain kyselyssä ilmoitetuista perusteista, ja 4% usealla eri perusteella.

- Viha ja syrjintä eivät ole ainoastaan levinneet laajalle, ne on myös vähitellen "normalisoitu" osaksi yleistä mielipiteenmuodostusta ja yhteiskunnan valtavirran puhetapoja.

Viharikoksen määrittely

- Käsite "viharikos" ei viittaa tiettyyn rikokseen. Siinä voi olla kyse mistä tahansa rikoksesta, kuten murhasta, uhkailusta, pelottelusta, pahoinpitelystä tai omaisuuden vahingoittamisesta. Viharikoksen tekee erityiseksi teon muista rikoksista poikkeava **motivaatio**, minkä vuoksi sitä voidaan kutsua myös ennakkoluuloiseen asenteeseen perustuvaksi rikokseksi ("*bias-motivated crime*")
- Jotta rikoksen voisi luokitella viharikokseksi, sen tulee täyttää kaksi kriteeriä:
 - Sen tulee olla kyseisen maan rikoslaisissa määritelty **rikos**;
 - sen tulee olla tahallinen ja perustua **ennakkoluuloiseen asenteeseen**.

**Rikos + ennakkoluuloon perustuva asenne =
VIHARIKOS**

Vihapuheen määritelmä

- Ei ole olemassa yhtä maailmanlaajuisesti hyväksyttyä vihapuheen määritelmää, vaikka termiä käytetäänkin varsin yleisesti.
- Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksessa (97)20 vihapuhe määritellään yksinkertaisen pelkistetysti:

Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismiiä tai muuta vihaa, joka pohjautuu suvaitsemattomuuteen. Tämä koskee niin aggressiivista suvaitsematonta kansallismielisyyttä kuin vähemmistöjen, siirtolaisten ja siirtolaistaustaisten ihmisten syrjintää ja vihamielisyyttä heitä kohtaan.

Mikä osoittaa ennakkoluuloista asennetta?

- Verkon vihapuhe on **tahallista** ja **asenteellista**. Siksi oletettua viharikosta tutkivan viranomaisen tulee keskittyä tämän tahallisuuden tunnistamiseen ja selvittämiseen.
- *“Koska rikosentekijän subjektiivista motivaatiota on vaikea varmistaa, hänen ennakkoluuloon perustuva asenteensa tulee tuoda ilmi vain, mikäli tutkinta osoittaa, että järkevän ja harkitsevan ihmisen on mahdollista tulle siihen johtopäätökseen, että rikosentekijän toiminta on ollut osittain tai kokonaan ennakkoluulon motivoimaa.”* (Lähde: FBI (2012), [“Hate Crime Data Collection Guidelines and Training Manual”](#))

Seuraavat kysymykset tulee huomioida, kun määritellään, onko syytä epäillä ennakkoluuloon perustuvan asenteen motivoimaa rikosta:

- Onko oletetun tekijän motivaatio tiedossa?
- Onko tiedossa, että tapausta on motivoinut rotuun, uskuntoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvä ennakkoluuloinen asenne?
- Näkeekö uhri teon motivaationa ennakkoluuloisen asenteen?
- Onko teolla mitään muuta selvää motivaatiota?
- Onko tekijä ilmoittanut teolleen rotuun, uskuntoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvään ennakkoluuloiseen asenteeseen perustuvan motivaation?
- Liittyykö tapaukseen loukkaavia symboleita, sanoja tai tekoja, joiden tiedetään edustavan viharyhmää tai viittaavan muuten uhrin ihmisryhmään kohdistuvaan ennakkoluuloon?

- Sattuiko tapaus juhlapäivänä tai muuna uhrin tai tekijän ihmisryhmälle merkittävänä päivänä?
- Voidaanko uhri liittää tiettyyn rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin?
- Voidaanko tekijä liittää eri rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin kuin uhri?
- Olisiko tapaus sattunut, jos uhri ja tekijä voitaisiin liittää samaan rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin?
- Antoiko tekijä ennakkoluuloisia kommentteja, joista voi päätellä jotain hänen asenteistaan ja mielipiteistään?
- Lähettikö tekijä tai julkaisiko hän julkisesti piirroksia, kuvia, symboleja tai meemejä, jotka kuvastavat hänen asenteitaan ja mielipiteitään?
- Vierailiko uhri verkkosivustolla, johon liittyen on aiemmin raportoitu rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyviä viharikoksia ja jolla on uhrin ihmisryhmään liittyviä vakavia jännitteitä?
- Onko tapaukseen liittyvällä verkko-, blogi- tai sosiaalisen median sivustolla sattunut useita samanaikaisia tapauksia, joiden uhrina on ollut samaan rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyviä ihmisiä?
- Katsooko merkittävä enemmistö niistä ihmisistä, joiden yhteisössä rikos tapahtui, että rikoksen motivaationa on ollut asenne tai ennakkoluulo?
- Oliko uhri aktiivinen kysymyksissä, jotka liittyvät hänen rotuunsa, uskontoonsa, vammaisuuteensa, etniseen taustansa, seksuaaliseen suuntautumiseensa tai sukupuoli-identiteettiinsä?
- Sattuiko tapaus juhla- tai muuna päivänä, jolla on erityistä merkitystä liittyen rotuun, uskontoon, vammaisuuteen, etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin, kuten Martin Luther King -päivänä, Rosh Hashanah -päivänä tai Transgender Day of Remembrance -päivänä?
- Onko tekijällä aiempia kytköksiä vastaavanlaisiin viharikoksiin tai oliko hän viharyhmän jäsen?
- Onko tapauksessa merkkejä viharyhmän mukanaolosta? Ottiko tietty ryhmä vastuun teosta, tai oliko tietty ryhmä aktiivinen alueella, jolla rikos tapahtui?
- Tiedetäänkö uhrin ja tekijän edustamien ryhmien välillä olevan historiallisesti keskinäistä vihamielisyyttä?
- Onko tapaus samankaltainen kuin muut dokumentoidut tapaukset samalla alueella? Onko sen tekotapa samanlainen kuin näissä muissa tapauksissa? Onko tämä uhri ollut aiemmin mukana vastaavissa tilanteissa?
- Onko tapaukselle muita selityksiä, kuten lapsellinen kepponen, tapaukseen liittymätön verkkovandalismi tms.?

Osoittiko tekijä ymmärrystä sitä kohtaan, millainen vaikutus hänen teoillaan uhriin olisi? (Lähde: UNICRI USA:n oikeusministeriötä ja FBI:tä mukaillen (2012), "[Hate Crime Data Collection Guidelines and Training Manual](#)")

Verkon vihapuheeseen liittyviä oikeudellisia haasteita

- Faktujen selvittäminen on jokaisen oikeusprosessin ytimessä. Tässä yhteydessä on selvitettävä kolme keskeistä asiaa:
 1. Mitkä tosiasiat tukevat väitettä vihapuheesta;
 2. miten näihin tosiasioihin pääsee käsiksi;
 3. miten kerätä todisteita, jotka perustelevat tosiasioita. (Lähde: Farkas, L., (2011), [“How to Present a Discrimination Claim: Handbook on seeking remedies under the EU Non-discrimination Directives”](#), Euroopan komission oikeusasioiden pääosasto)

- On suositeltavaa konsultoida tasa-arvo- ja hallinnollisia elimiä, lainvalvontaviranomaisia ja kansalaisjärjestöjä etenkin asiakirjojen, todistajien tai lausuntojen hankkimiseksi.

- Yksi verkossa leviävän vihapuheen suurimmista haasteista on tekijöiden rikosvastuun arvioiminen.

- Se on vaikeaa etenkin siksi, että internet toimii virtuaalisesti, anonyymisti ja globaalisti. Näin useat eri toimijat voivat osallistua vihasisällön levittämiseen verkossa
 - a) luomalla, hankkimalla ja synnyttämällä sitä;
 - b) julkaisemalla ja kehittämällä sitä;
 - c) pitämällä sitä palvelimellaan tai
 - d) edesauttamalla sen leviämistä, saatavilla oloa tai uudelleen löytämistä. (Lähde: McGonagle, T. (2013), [“The Council of Europe against online hate speech: Conundrums and challenges”](#))

- Usealle eri toimijalle voi näin syntyä useita eri rikosvastuita. Yleisesti ottaen kaikkiin erityyppisiin käyttäjien luomiin sisältöihin (*User Generated Content, UGC*) sovelletaan asiaankuuluvia oikeudellisia toimia. Kun eritasoisia rikosvastuita arvioidaan, on
 - hyödyllistä selvittää, millaista toimituksellista valvontaa sisältöihin on sovellettu. On siis arvioitava, onko vihasisältö:
 1. tuotettu käyttäjien toimesta ja sitten liitetty osaksi ammattimaisesti tuotettua ja toimituksellisesti säädeltyä sisältöä;
 2. yksittäinen episodi, kuten käyttäjien luoma sisältö, joka on olemassa ammattimaisesti tuotetun ja toimituksellisesti säädellyn sisällön rinnalla;
 3. media-ammattilaisten ja käyttäjien yhteistyön tulos;
 4. luotu tätä tarkoitusta varten rakennettujen foorumien ja verkostojen kautta ilman, että sitä olisi liitetty osaksi ammattimaista mediasisältöä (Lähde: McGonagle, T. (2013), [“The Council of Europe against online hate speech: Conundrums and challenges”](#))

- Vihapuheeseen liittyvän rikosvastuun määrittäminen on monimutkaista myös lainkäyttövallan näkökulmasta. Vihapuhetta voidaan levittää eri tuomiovallan alueella

sijaitsevan internetin palveluntarjoajien (*Internet Service Providers, ISPs*) palvelimilla. Ongelma on, että vihapuhetta säätelevät kansalliset lainsäädännöt ovat keskenään hyvin erilaisia. Tämä käy ilmi erityisen selvästi, kun tarkastelemme Euroopan ja Yhdysvaltain ratkaisevasti erilaisia kulttuurisia ja oikeudellisia tapoja tarkastella sananvapautta ja sen rajoittamista.

- Usein esiin nousevia haasteita:
 - **“Foorumi-shoppailu”**: Vihasivustot käyttävät usein palvelimia, jotka sijaitsevat suvaitsevaisesti vihapuheeseen suhtautuvissa maissa. Jos sivusto suljetaan tai kielletään yhdessä maassa, se saatetaan avata uudellaan toisen tuomiovallan alueella.
 - Eri **palveluntarjoajilla** on usein erilaiset vihapuhetta koskevat **menettelytavat**, vaikka ne sijaitsisivatkin saman tuomiovallan alueella. Siksi on tärkeää olla tietoinen sen tuomiovallan vihapuhetta koskevista säädöksistä, jonka alueella rasistista sisältöä välittävä palveluntarjoaja tai sosiaalisen median alusta toimii.

www.lighton-project.eu

Miten ilmoittaa vihapuhetapauksesta?

Kun ilmoitat vihapuhetapauksesta, liitä mukaan mahdollisimman paljon informaatiota:

- Milloin tapaus sattui? Ajan ja paikan ilmoittaminen on tärkeää, sillä verkossa oleva sisältö, kuten chat-keskustelut, voivat kadota nopeasti.
- Miten sisältö välitettiin? Lähetettiinkö uhrille jotain henkilökohtaisesti sähköpostissa, tekstiviestillä, pikaviestillä tai jollain muulla suoralla viestitoiminnolla, vai törmäsikö uhri vihasisältöön verkkoa selatessaan?
- Jos viesti lähetettiin suoraan uhrille:
 - Varmista, että uhri säilyttää alkuperäisen sähköpostin, chat-keskustelun tai viestiketjun.
 - Jos mahdollista, on hyvä säilyttää vihaviestin lähettäneen henkilön käyttäjänimi ja sähköpostiosoite.
- Jos uhri törmäsi vihasisältöön tietyllä verkkosivulla:
 - On syytä kopioida sivun osoite selaimen osoitekentästä ja liittää se tekstinkäsittelyohjelman asiakirjaan.
 - On hyvä ottaa kyseisestä sisällöstä ruutukaappaus viranomaisia varten. (Windows-koneissa: paina “Print Screen” -näppäintä ja mene sitten grafiikan- tai tekstinkäsittelyohjelmaan ja valitse “liitä” “muokkaa”-valikosta. Mac-koneissa: näppäinyhdistelmä Command+Shift+3 kone tallentaa kulloisenkin ruutunäkymän kuvana työpöydälle.) (Lähde: MNet (2012), “Responding Online Hate Crime”, p.13)

Muista aina varmuuskopioida kaikki tapaukseen liittyvä sisältö!

- In On viisi eri tapaa raportoida verkon vihapuheesta, ja näiden soveltaminen riippuu tapauksen sisällöstä. Kuten todetaan Euroopan neuvoston julkaisessa UNITED (2012): “[Step in! Be active against racist propaganda and hate speech online](#)”. Ensimmäinen askel on aina vihapuheen sisällön arviointi.

Sopivin toimintatapa riippuu siitä, sijaitseeko sisältöä ylläpitävä palvelin omassa maassasi vai jossain muualla, ja päteekö tapauksessa oman maasi vai toisen valtion lainsäädäntö. Peruskysymys on, onko sisältö julkaistu verkkosivuna, blogina, audiovisuaalisena tallenteena vai sosiaalisen median postauksena, ja sijaitseeko kyseisen domainin palvelin omassa maassasi vai ulkomailla.

- ✓ **Rikosilmoitus:** tapauksissa, joissa verkkosivulle tallennetaan runsaasti vihamateriaalia, joukko ihmisiä julkaisee sisältöä esimerkiksi blogissa, tai on kyse organisoidun ryhmän toiminnasta.
- ✓ **Tekijälle osoitettu pyyntö materiaalin poistamisesta** ja ilmoitus siitä, että hänen väitteensä rikkovat rikoslakia ja niillä voi olla oikeudellisia seurauksia. Tätä toimintamallia rajoittaa suuresti verkon anonyymi luonne.
- ✓ **Ilmoitus sivuston ylläpitäjälle laittomasta tai vihasisällöstä.** Edellyttää kyseisen sisällön sekä siihen johtavan linkin esittämistä, sekä selvitystä siitä, mitä sivuston käytösääntöjen kohtaa sisältö rikkoo.

Saadaksesi yhteyden sivuston ylläpitäjään:

- Avaa <http://whois.domaintools.com/>
- Kirjoita sivuston domain-nimi sivun hakukenttään
- Tuloksista tulisi käydä ilmi, kuka on rekisteröinyt kyseisen domainin, ja kuka sivustoa ylläpitää, sekä näiden yhteystiedot

- ✓ **Ilmoitus palveluntarjoajalle** siitä, että sen palvelimella on julkaistu laitonta sisältöä tai vihasisältöä. Useimmissa tapauksissa jo ylläpitäjät voivat kuitenkin poistaa laitton sisällön sivustolta.
- ✓ **Ilmoitus kansainvälisille verkostoille**, kuten [INACH](#) tai [INHOPE](#), jotka keräävät tietoa ja valituksia vihanlietsonnasta tai laittomasta sisällöstä verkossa.

Internetin palveluntarjoajalle (ISP) ilmoittaminen

- ✓ Selvitä sivuston ISP esimerkiksi palvelussa www.Domaintools.com, jossa se ilmoitetaan termillä "IP Location". Tarkista ISP:n omat pelisäännöt esimerkiksi sivuston käyttöehdoista (Terms of Service), yhteisösäännöistä (Community Guidelines) tai hyväksytyin käytön säännöistä (Acceptable Use Policy).
- ✓ Kun teet valituksen ISP:lle, kerro kyseisestä sisällöstä mahdollisimman tarkasti. Kerro myös kyseisen sivuston nimi ja verkko-osoite. Liitä mukaan ruutukaappaus sisällöstä. Jos mahdollista, selvitä myös, mitä nimenomaista sääntöä sisällöllä on rikottu.
- ✓ Anna kaikki mahdollinen informaatio nopeuttaaksesi ISP:n vastausta. Tärkeintä on selkeys: selitä huolellisesti, analyttisesti ja asianmukaisin viittein, mistä on kyse. Tarkkaan valitut sanat helpottavat ja nopeuttavat viestin perillemeno.
- ✓ Valitusten tulisi olla sävyltään rauhallisia, kohteliaita ja huolellisesti laadittuja. Jos ISP on julkaissut tarkoitusta varten lomakkeen, noudata sen muotoa. Ole selväsanainen ja tarkka sen suhteen, mitä pyydät ISP:tä tekemään. Pyydä vastaamaan valitukseesi.
- ✓ Sivusto saattaa tarjota anonyymiä rekisteröitymispalvelua (ARS), jolloin käyttäjät voivat salata todellisen henkilöllisyytensä välttääkseen vastuun kiihottavasta, harhaanjohtavasta, vääristelevästä tai vihasisällöstä. Tässä tapauksessa tulisi ottaa yhteyttä anonyymiä rekisteröintiä tarjoavaan yritykseen. Verkkosivuilla www.whois.com tai www.betterwhois.com voi olla mahdollista selvittää, mistä palvelusta on kyse, ja ARS:n omilta verkkosivuilta voi puolestaan selvittää, onko sen omia käyttöehtoja rikottu kyseisessä tapauksessa. (Lähde: CEJI (2012), "Make Hate Crime Visible. Facing Facts")

Ilmoittaminen eniten käytetyissä sosiaalisen median palveluissa

- Kaikilla suurimmilla sosiaalisen median palveluilla ja videosivustoilla on omat tarkat sääntönsä ja toimintamallinsa, jotka määrittävät, millaista sisältöä niille voi ladata, ja miten käyttäjät toisaalta voivat ilmoittaa sääntöjen vastaisesta sisällöstä ja vaatia sen poistamista.
- Yhdysvaltalainen Anti-Defamation League on koonnut kattavan listan käytetyimpien verkkoyritysten käyttösäännöistä ja ilmoitusmenettelyistä edistääkseen käyttäjien mahdollisuuksia valittaa mahdollisimman nopeasti ongelmallisesta sisällöstä. Lista on julkaistu osoitteessa <http://www.adl.org/combating-hate/cyber-safety/c/cyber-safety-action-guide.html>

Facebook

- Facebook kuvailee [yhteisönormeissaan](#), millaiset ilmaisut ovat palvelussa sallittuja, millaisesta sisällöstä voi ilmoittaa ylläpidolle, ja millaista sisältöä voi vaatia poistettavaksi. Normit kattavat paitsi vihapuheen, myös kiusaamisen ja häirinnän.
- Facebookin [Turvallisuuskeskus](#) tarjoaa tietoa ja linkkejä syrjinnän vastaisiin organisaatioihin Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa.
- Erityinen lomake, jonka voi täyttää, jos törmää Facebookissa käyttöehtojen rikkomukseen:

Ilmianna Facebookin käyttöehtojen rikkomus

Käytä tätä lomaketta Facebookin käyttöehtojen rikkomusten ilmiantamiseen. Jos et pysty näkemään ilmiannettavaa sisältöä, pyydä apua kaverilta.

Mitä ongelmaa yrität ilmiantaa?

Käyttäjätillini on murtauduttu.

Joku esiintyy minuna

Joku käyttää sähköpostiosoitettani Facebook-käyttäjätillillään

Joku käyttää minun tai lapseni kuvia ilman lupaani

Jokin Facebookissa rikkoo oikeuksiani

Löysin Facebookista alaikäisen käyttäjän

Someone is threatening to share things I want to keep private

Muu väärinkäyttö tai häirintä

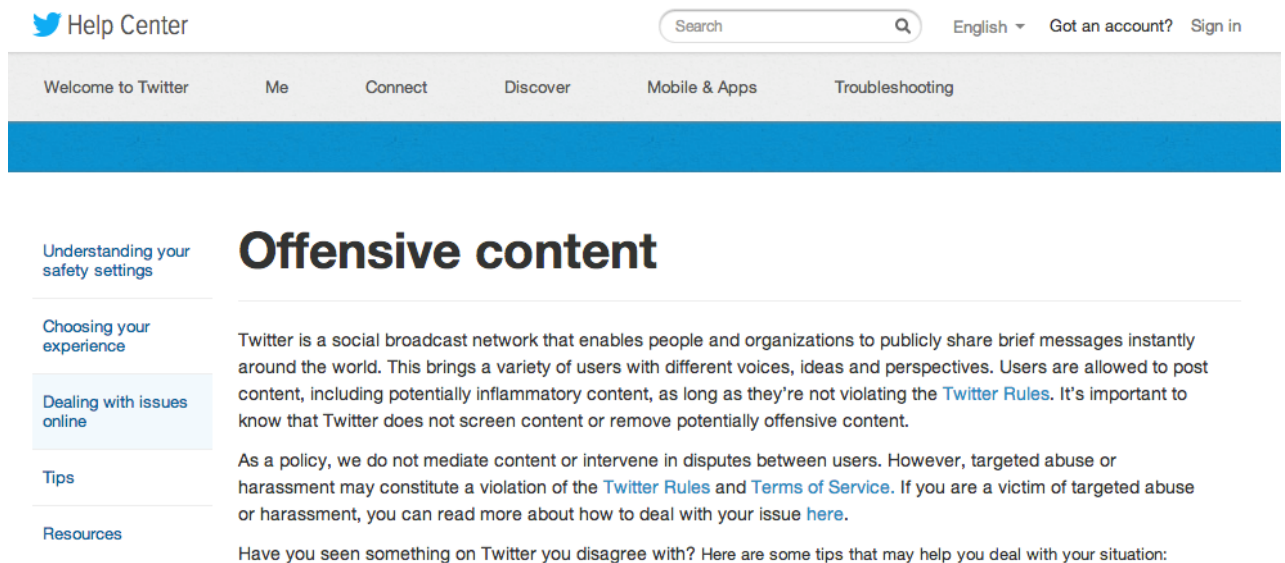
I found nudity/pornography on the site

[Lähetä](#)

- Facebookin [Facebook Page on Social Reporting](#) -sivulla [vain englanniksi] neuvotaan, miten sisällöstä voi raportoida – myös silloin, kun raportojalla itsellään ei ole palvelussa omaa tiliä. Käyttäjää rohkaistaan sivulla hyödyntämään eri puolilla sivustoa olevia ilmoitusnappeja. Toistaiseksi Facebookissa on mahdollista raportoida kuvista ja päivityksistä, mutta palvelu lupaa laajentaa raportointimahdollisuuden myös kokonaisuun profiileihin, ryhmiin, sivuihin ja tapahtumiin.

Twitter

- Twitterin yleinen linjanveto suhteessa käyttäjien luomaan sisältöön on, että se ei vaikuta sisältöön edes välillisesti eikä sekaannu käyttäjien välisiin kiistoihin.

The screenshot shows the Twitter Help Center interface. At the top, there is a search bar and navigation links for 'Welcome to Twitter', 'Me', 'Connect', 'Discover', 'Mobile & Apps', and 'Troubleshooting'. The main content area is titled 'Offensive content' and includes a sidebar with links for 'Understanding your safety settings', 'Choosing your experience', 'Dealing with issues online', 'Tips', and 'Resources'. The main text explains that Twitter is a social broadcast network and that users are allowed to post content as long as they are not violating the Twitter Rules. It also mentions that Twitter does not screen content or remove potentially offensive content. A policy statement follows, stating that Twitter does not mediate content or intervene in disputes, but targeted abuse or harassment may constitute a violation of the Twitter Rules and Terms of Service. A link is provided for more information on how to deal with such issues. Finally, a section titled 'Have you seen something on Twitter you disagree with?' offers tips for dealing with such situations.

- Twitterin Safety and Security Centre -sivulla [vain englanniksi] on ohjeita siitä, miten toimia potentiaalisesti loukkaavan sisällön suhteen. Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi “asiayhteyden arviointi” (“considering the context”) ja potentiaalisesti loukkaavan sisällön julkaisseen käyttäjän “blokkaaminen ja välttely” (blocking and ignoring”). Lisäksi sisältö voi rikkoa Twitterin sääntöjä ja täyttää esimerkiksi “kohdennetun väärinkäytön tai häirinnän” (“targeted abuse or harassment”) kriteerit, jolloin se voidaan poistaa.
- Twitter tarjoaa kaksi vaihtoehtoista tapaa ilmoittaa loukkaavasta sisällöstä: a) Palvelun oma [Twitter Help Centre](#), tai b) tietyn tviitin tai käyttäjätilin raportointi suoraan “Estä tai ilmianna” -linkkiä painamalla.

YouTube

- YouTube [Tietosuoja- ja turvallisuuskeskuksessa](#) on vihamielistä sisältöä koskeva osio, jossa määritellään, mistä tällaisessa sisällössä on kyse ja miten sen voi tunnistaa.
- Sisällöstä ilmoittamiseen tarjotaan erilaisia käytänteitä, joista yksi on käyttäjän blokkaminen eli estäminen.

Käyttäjien estäminen

Jos estät käyttäjän YouTubeissa, hän ei voi enää kommentoida videoita tai kanavaasi eikä ottaa sinuun yhteyttä yksityisviestitse.

Jos sinua mielestäsi kiusataan tai ahdistellaan, saat ohjeita itsesi suojaamiseen [tästä kiusaamiselta ja ahdistelulta suojautumista käsittelevästä artikkelista](#).

Näin estät käyttäjän YouTubeissa

1. Siirry estettävän käyttäjän kanavasivulle. Sivun URL-osoite on muotoa www.youtube.com/user/NIMI.
2. Mene Tietoja-välilehteen ja klikkaa **lippukuvaketta** .
3. Valitse **Estä käyttäjä**.

- Toinen vaihtoehto on tietyn videon merkitseminen (flagging) sopimattomaksi: "YouTubeen ladataan joka minuutti yli 72 tuntia uutta videosisältöä. Sivustossa on niin paljon sisältöä, että sitä kaikkea on mahdoton tarkistaa. Siksi luotamme siihen, että YouTube-yhteisön jäsenet ilmoittavat epäsovivaksi katsottavasta sisällöstä."

Näin voit tehdä ilmoituksen videosta:

1. Klikkaa videosoitimen alla olevaa Lisää-painiketta.
2. Korosta avattavan valikon Raportti-painike ja klikkaa sitä.
3. Tee ilmoitus valitsemalla syy, joka kuvaa parhaiten videon sääntörikkomusta.
4. Anna mahdolliset lisätiedot, jotka voivat auttaa arviointitiimiä päätöksen tekemisessä.

- [Turvallisuus- ja väärinkäyttöseikoista ilmoittaminen -sivulla](#) voi tehdä myös yksityiskohtaisemman ilmoituksen joko useammasta videosta, kommentista tai kokonaisesta käyttäjätilistä.

Wikipedia

- Wikipedia käsittelee vihapuhetta tekstissä nimeltä **Kohteliaisuus** (Civility). Se on osa laajempaa, kunnioittavaa käytöstä korostavaa menettelyohjetta, joka taas on yksi Wikipedian viidestä peruspilarista. Käytännössä käyttäjien odotetaan käyttäytyvän toisiaan kohtaan kohteliaasti ja kunnioittavasti.

- Jos “pehmeät” keinot eivät riitä, muokkaajilla on kaksi vaihtoehtoa:
 - Viitata asiaan [Dispute resolution noticeboard \(DSN\)](#) -sivulla
 - Viedä asia [Administrators “Incidents” noticeboard](#) -sivulle

Jos kyseessä on merkittävä epäkunnioittava käytös, johon sisältyy myös henkilökohtaisia hyökkäyksiä, häirintää tai vihapuhetta, voidaan turvautua epäasiallinen sisällön ja muokkaajan välittömään estämiseen.

RAPORTOINTILOMAKKEET

Tämän lomakkeen avulla on mahdollista raportoida mistä tahansa viharikoksesta, jonka uhriksi henkilö on joutunut, jota hän on todistanut tai josta hän haluaa ilmoittaa toisen henkilön puolesta.

Viharikoksista ilmoittaminen on tärkeää kahdesta syystä:

- Ilmoituksista saadaan tietoa, jonka avulla viharikosilmiötä on helpompi ymmärtää. Tieto auttaa viranomaisia ja muita kentällä toimivia ammattilaisia myös erottamaan, mihin viharikoksissa tulee kiinnittää huomiota ja millaisista käyttäytymismalleista niissä on kyse.
- Uhrien ja/tai todistajien tarjoamat yksityiskohtaiset tiedot auttavat rikosten tutkinnassa ja edistävät tekijöiden saamista vastuuseen.

Vaikka tapaus vaikuttaisi niin vähäpätöiseltä, ettei sillä ole syytä vaivata viranomaisia, on aina tärkeää kertoa, mitä on tapahtunut!

TIETOJA TAPAUKSESTA

Oletko uhri vai todistaja?

- uhri
- todistaja
- kolmas osapuoli

Mikä on sinun nähdäksesi teon motivaatio?

- rasismi
- uskonto
- homofobia / transfobia
- sukupuoli
- parisuhdeväkivalta
- vammaisuus
- muu (tarkenna)

MISSÄ tapaus sattui?

➤ Fyysinen paikka

Kadun nimi/ Kaupunginosa

Kaupunki

➤ Verkossa

Tarkenna, millä verkkosivulla tai missä sosiaalisen median palvelussa

KUVAILE tapausta omin sanoin, kerro mahdollisimman paljon yksityiskohtia:

MILLOIN tapaus sattui – päivämäärä/ kellonaika?

Oliko tapauksessa mukana muita ihmisiä?

Jos tapaus sattui verkossa, liitä kuvaukseen mukaan hyödyllistä materiaalia, kuten kuvia, ruutukaappauksia, verkkosivun osoite jne. Kerro myös, miten sisältö välitettiin – sähköpostilla, tekstiviestillä, sosiaalisen median viestikanavassa, verkkosivun välityksellä tms.

UHRISTA

Ikä

Sukupuoli

Äidinkieli

TEKIJÄSTÄ

Miten monta tekijöitä oli? (Jos voit, liitä mukaan nimet/osoitteet)

Kuvaile tekijöitä (sukupuoli, ikä, etninen tausta, vaatetus jne.) korostamalla mitä tahansa erityispiirteitä, jotka heitä kuvastavat

Henkilötietosi

Nimi:

Osoite:

Puhelinnumero:

Sähköposti:

Miten toivot sinuun otettavan yhteyttä?